

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0515U000310

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-05-2015

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковлева Світлана Дмитрівна

2. Yakovleva Svitlana Dmytrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 19.00.08

Назва наукової спеціальності: Спеціальна психологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-05-2015

Спеціальність за освітою: 8.110101

Місце роботи здобувача: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: 73000, м. Херсон, вул. Університетська, 27

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.450.02

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560841

Місцезнаходження: вул. М.Берлінського, 9, м. Київ, Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: 04060, м.Київ, вул. М. Берлінського, 9

Форма власності:

Сфера управління: Академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.35

Тема дисертації:

1. Психофізіологічні засади організації навчальної діяльності дітей з вадами розвитку
2. Psychophysiological bases in the organization of educational activity among the children with disorders in their development

Реферат:

1. У дослідженні теоретично обґрунтовано питання розроблення особливостей психофізіологічних функцій у молодшому шкільному віці, встановлено залежність успішності навчання від властивостей основних нервових процесів і рівня психофізіологічного розвитку, психічних функцій і функціональних можливостей дітей, визначено онтогенетичний підхід як найбільш ефективний в описі динаміки формування психофізіологічного підґрунтя властивостей, механізмів і поведінкових реакцій у становленні особистості дитини в молодшому шкільному віці. З'ясовано психолого-педагогічні умови формування навчальної діяльності дітей з вадами розвитку, обґрунтовано концептуальні положення комплексного підходу до навчальної діяльності дітей з вадами розвитку. Обґрунтовано систему діагностичних методичних прийомів дослідження, комплексу психофізіологічних, психічних процесів та індивідуально-типологічних

властивостей особистості. Визначено ефективність формування навчальної діяльності дітей з особливостями психофізіологічного розвитку, що здійснювалося в межах дослідження шляхом розроблення теоретичної моделі, призначення якої в інтеграції методологічного, організаційного й індивідуально-типологічного складників, спрямованих на виявлення показників та організацію навчальної діяльності як складної інтеграційної системи поєднання особливостей психофізіологічного, психічного та особистісного складників розвитку дитини. Розроблено й експериментально перевірено концептуальну модель системного підходу до організації навчальної діяльності дітей з вадами розвитку з урахуванням їхнього психофізіологічного стану та психічних процесів. Доведено, що формування навчальної діяльності в молодших школярів з порушеннями психофізичного розвитку має підпорядковуватися експериментально встановленим психофізіологічним основам, зокрема: домінантність принципів наступності та послідовності у формуванні навчальної діяльності психофізіологічних функцій, психічних процесів та особистісних властивостей; складна диференціація та широкий діапазон психофізіологічних функцій, зумовлених зоною первинного ураження; індивідуально-типологічна траєкторія розвитку психофізіологічних функцій, зумовлених вторинними порушеннями розвитку; варіантність і складне поєднання закономірностей розвитку психофізіологічних функцій та психічних процесів; мінливість і підвищена рухливість психофізіологічних функцій дітей молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Система комплексного корекційно-розвивального впливу на психофізіологічний складник навчальної діяльності сприятиме підвищенню ефективності навчання цих дітей і створенню оптимальних можливостей їхнього розвитку в системі освіти.

2. The study substantiates theoretically issues of features of psychophysiological functions of primary school children, determines existence of education achievement dependence on basic nervous processes and a level of psychological and physiological development, on mental functions and functional capabilities of children, defines developmental approach as the most effective one to describe the dynamics of formation of psychophysiological basis of properties, mechanisms and behavioural reactions during formation of primary school child's personality. Psychological and pedagogical conditions of learning activity organization for children with developmental disorders are discussed; conceptual provisions of an integrated approach to learning activities of these children are justified, namely: features of the educational process, approaches to developing trainings, system principles for learning activities of children with cerebral palsy, children with auditory sensory impairments and children with mental disabilities. Performance efficiency was determined as a leading factor for optimization of learning activities of these children. A system of diagnostic methodological tools to examine a set of psychophysiological, mental processes and personality components is substantiated. Efficiency of learning activity organization within the study for children with special psychophysiological needs was determined by developing of a theoretical model intended for integration of methodological, organizational and individual typological components aimed at identification of indicators and organization of learning activities as a complex integrated system combining features of psychophysiological, mental and personal components of child's development. Theoretical foundations of influence on development and education of children with special educational needs involve a combination of scientific approaches, taking into account the nature of objective laws of psycho-physiological functions, mental processes and emotional and behavioural responses of primary school children with impaired mental and physical development. An author's conceptual model was created and tested for the systematic approach to learning activity organization for children with special needs in accordance with their psychophysiological state and mental processes. The author proves that organization of learning activities of primary school children with impaired mental and physical development should be subject of experimentally established psychophysiological basics, in particular: dominance of the principles of continuity and consistency at educational activity organization and formation of psychophysiological functions, mental processes and personality traits; sophistic differentiation and a wide range of psychophysiological functions limited by a primary lesion area; an individual typological trajectory of development of psychophysiological functions preconditioned by secondary disabilities; variability and combination of objective laws of development of psychophysiological functions and mental processes; variability and increased mobility of psychophysiological functions of primary school children with special needs. The system

of integrated correctional developmental intervention for the psychophysiological components of learning activities will enhance effectiveness of these children education and create the best opportunities for their development in the education system.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Синьов Віктор Миколайович
2. Synov Viktor Mykolaiovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрипник Тетяна Вікторівна
2. Скрипник Тетяна Вікторівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевцов Андрій Гарійович

2. Шевцов Андрій Гарійович

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лукашук Віктор Дмитрович

2. Лукашук Віктор Дмитрович

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сак Тамара Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сак Тамара Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.